



"Ha az országok és nemzetek virágzását tekintjük... úgy fogjuk találni, hogy felemelkedésük oka többnyire az egészséges agyvelő és a jól szervezett tudományos intézetek voltak"

(Széchenyi)

KÜLDETÉSNYILATKOZAT

A határon túli magyarság a XIX. századbeli lelki alkattal élte végig a XX. századot, és ezzel a lelki alkattal lépett be a XXI. századba. Ennek a megkezdésnek a legfőbb oka az, hogy az elcsatolt területekre került magyarság szellemi műhelyek és nemzeti értelmiség nélkül maradt. A jobbára földművesekből és munkásokból álló népesség önművelődni nem volt képes a magyar intézmények – önálló iskolák, egyetem, sajtó, tévé – és az értelmiség hiányából fakadó szellemi úrtárhidat, mely kevésbé nemzeti stratégiát kidolgozni, ezért nem lelthe helyét és mindmáig távlatnélkülinek érzi jövőjét.

A délvédelmi magyarság szellemi-kulturális élete a harmadik évezred elején gyarmati állapotokat tükröz: a közoktatásból, tájékoztatásból, politikából teljes egészében hiányzik a magyar szellemiség. Idegen érdekek, szándékok, törekvések hatása alatt állt közéletünk, ezért nemzeti közösségünk (ha egyáltalán beszélhetünk közösségről) nem képes megjelölni és eredményesen képviselni érdekeit.

A közös érdek a nemzetek hosszú életének az egyedüli biztosítéka

Amíg a XIX. században ránk maradt fölkelőben elevenen élnek a múlt hagyományai, szellemi életünkben teljes egészében hiányzik a szolidaritásérzés és a közösségi tudat, amely a jövőt illetően az összefogás alapjául szolgálhatna. A nemzet tudat hiánya miatt az egyéni sorsszervezés nem képes közös cselekvési programokban összegeződni, ami a népesség atomizálódását és felmorzsolódását eredményezi. A győrkéslelés nem csak a közösség, az egyéni életvitel szintjén is megbosszulja magát: nehezen elviselhető rossz közérzet jár, amely különböző lelki károsodásokban és önpusztító magatartásokban ölt formát.

Az elmúlt nyolc évszázadban növekvő mértékben pusztult, szegényedtek és öregedtek el a Délvidék magyar lakossága. Ennek a folyamatnak a megállítására és visszafordítására kísérletet tesz történet, s vélhetően nem is történik mindaddig, amíg véget nem ér a szellemi-kulturális elhanyaglás, az európai keresztény kultúrának és a nemzet tudatának a szándékos és módoszerű háttérbe szorítása.

Az elszakított nemzetrészek gondjai-bajai többértékű: politikai, gazdasági, demográfiai és mentális természetűek. Ez utóbbi talán a leg súlyosabb valamennyi közül, hiszen nem önmagukban a körülmények, hanem a lélek tesz népeket erőssé, megfontoltá, magának jövőt építve, mint ahogy a lélek gyengesége vagy hiánya tesz más népeket életuntá, szervezettlené, magateltetlenné.

A kisebbségi kérdés rendezése magának a kisebbségi helyzetnek a megszüntetése.

ből a csapadékeztől nem könnyű kiutat találni. De nem lehetetlen. Hivatkoztunk Széchenyirek arra a szép gondolatra, mely szerint úgy remélhetünk magunknak jövőt, ha szilárd szellemi alapon nyugozik jellemünk.

"Az a nemzet, amelyben erős lélek van, idegen hatalom soha és semmi körülmények közt nemcsak, hogy el nem nyomhatja, de örösi elömenetelében hátráltatja."

Keressé a szellemi megújódást szolgáló együttgondolkodást új lehetőségeit és eszközeit, a társadalmi önszerveződés felélenítését, a korszerű nemzet tudat kialakítását és a világfolyamatokhoz való felzárkózás érdekében céljából szükségessé láttuk egy kisebbségi stratégia kidolgozást és fejlesztési intézet létrehozását.

AZ INTÉZET CÉLJAI

Olyan intézetet, szellemi műhelyt kívántunk létrehozni, amely megfelel az ezredfordulót követő kihívásoknak. A térség, amelyben élünk, most szabaddul ki a diktatúrából és a dezinformációs társadalomból. Egyszerre éljük át:

- a többpártrendszer kialakulásának, a piacgazdaságra való áttérésnek, a nacionalista államok bukásának és széthullásának,
- az újkapitalizmus térhódításának, a világ globalizálódásának,
- az információ-kommunikációs társadalom kialakulásának,
- és az útkereséssel járó társadalmi problémáknak a nehézségeit.

Miközben az élet drámai változásokkal van tele, és a jövő alakulása nagymértékben attól függ, hogy milyen gyorsan tudunk bekapcsolódni a jelzett világfolyamatokba, a délvédelmi magyarság a kommunista diktatúra következményeként még mindig passzív rezisztenciában szenved és tétlen szemlélője a dolgok alakulásának.

A Magyar Szellemi Műhely ihletője, mozgatója, szervezője kíván lenni a délvédelmi magyarság megerősödésének, ugyanakkor a katalizátor szerepét kívánja betölteni a térség Európához való felzárkózási törekvéseiben. A Műhely maga köré kívánja tömöríteni mindazon személyeket, egyesületeket, szervezeteket, akik, illetve amelyek szívügyüknek tekintik a fenti célkitűzést.

A MÚLT HELYÉT A JÖVŐHÖZ IGAZODNI

Az életszervezés szempontjából a legnagyobb gondot az jeleníti számunkra, hogy tudatunk a múlt lenyomatát őrzi, cselekvéseink során a korábbi helyzeteket igyekszünk, nem a jelenhez és a jövőhöz. Az emberek nehezen tudnak megszabadulni attól, amit egyszer a fejükbe vetek. Többnyire elavult ismeretekkel rendelkeznek, amelyekhez annak ellenére ragaszkodnak, hogy már semmi értelmük nincsen.

"A mi magyarként mindig az idő volt. Az órák itt lassabban járnak, mint Európában. Amikor nálunk megérté valami, Európa már döntést is hozott, a számunkra is."

(Németh László)

Ma naponta szükséges összegezni, és újra értelmezni a világot, amelyben élünk

Az emberek általában úgy viselkednek, gondolkodnak, mintha megállt volna velük az idő. Nem érzékelik a társadalmi változásokat, vagy nem hajlandók tudomásul venni őket. Ez a szindróma különösen a kivándorlók esetében szembetűnik, akik olykor halálukig ragaszkodnak az egykori szülőföldképhez, jóllehet az már régóta a múlté.

Nevezük egyszerűen emigráns szindrómának ezt a jelenséget, amely gyakran azokra is jellemző, akik bár egy helyben élnek, nem veszik észre, hogy a világ megváltozott körülöttük.

Nemcsak az egyéni életszervezés, hanem a szellemi és politikai élet is foglya a múltnak. A trianoni békeszerződés megemlékeztet a keserű győztes társadalmi, politikai, szellemi válságként nehezített ránk, olyannyira, hogy nyolc évszázad után sem sikerült megszabadulni a pusztulás víziójától és a reménytelenség érzésétől. Annára sem sikerült a depresszióból kilábalnunk, hogy megfogalmazódott volna valamilyen jövőképpel bennünk. Holott sosem volt nagyobb szükség a világban eligazodni szolgáló irányítóra, átfogó nemzetstratégiára, mint manapság a globalizálódó és gyorsuló világban, amelyben az értékek válságba kerültek, a családok hagyományos társadalomformától tradíciók megváltoztak, a kommunizmus bukását követő új világ a népesség többsége számára ismeretlen versenytörvények szerint szerveződik. Pedig ezek a törvények követték, amelyekben a trianoni csokontol nemzetesítés sulykolt óvadéknak és belső kínoknak nincsen semmi helyük.

A múlt fölött már nincs hatalmunk, a jövőnkön azonban még urai lehetünk.

A JÖVŐ A TUDÁS ALAPÚ TÁRSADALOMÉ

A nemzetek és nemzetrészek élete alapvetően az emberek tudásától, egészségétől, a család megerősödésétől, illetve a közösség szellemi fejlettségétől függ. A globalizálódó világban, amelyben minden háttérbe szorít az anyagi javak uralkodása, az egészség megőrzése, a család biztonsága, a tudás gyarapítása, a nemzeti értékek ápolása jelenti a társadalom fejlődésének alapját. Ahogyan Széchenyi mondja: a népek értelmi sulykolt függ, hogy az emberi civilizáció milyen lépcsőfokokra jutnak el.

"Az intelligens nép mostoha honát is kellemesre varázsolja, egy elfoglalt nép ellenben paradicsomi hazáját is igen kellemetlenre változtatja."

A tudás nehezen megszerezhető, költséges, fáradságos, időigényes és csak hosszú távon megtérülő befektetés. A tudás megszerzésének eredményeként azonban – alacsonyabb vagy magasabb szinten – monopolizált hatalom jön létre, amely versenypessé tehet népeket és embereket az újkapitalizmus kemény világában. Nekünk is, mint a törke más népeknek, csak a tudás és a szellemi törek megőrzése és növelése biztosítja felzárkózási esélyt Európához. Ennél fogva a legfontosabb feladat a tudás megszerzési hálózatainak a kiépítése, működtetése és fejlesztése.

A MAGYAR FEJLŐDÉS ALAPJA

A magyar fejlődés alapja a szellemi tökélygyarapítása, a tudáspotenciál növelése.

Jelenleg a tudáspotenciál diktatórikus globalizációt szolgál. Illúzió azt hinni, hogy a fejlett világ modelljeinek és receptjeinek szolgái lemosolással megoldhatjuk saját sorsunk dilemmáit.

A Stratégiakutató és Fejlesztési Intézet a globális világ, a közép-európai térség, és azon belül a magyar valóság újraelmézésével kíván foglalkozni a programalkotás szándékával. Programalkotás, nemzeti stratégia kidolgozása nélkül nem lehet új jövőképet kidolgozni, új jövőképet nélkül pedig nem lehet a fejlett világhoz felzárkózni.

SZELLEMI KAPACITÁSKUNK

Intézetek, szellemi műhelyek már csak azért is felelősséggel lennének, mert a délvédelmi magyarság esetében nem beszélhetünk a magyar iskolahálózatról, se magyar egyetemi oktatásról. A magyar szülők jelentős hányada már az elemi és középiskolákban a szülői házra bízta gyermekeit, abból a megfontolásból, hogy később ügyessé válhassanak magyarul tovább tanulni. A magyar tagozatos tanuló diákokat is több helyen szer nyelvvel oktatják, akiknek aztán nemcsak a szaknyelvi ismereti hiányosak, hanem iráskészségük és a beszédtechnikájuk is. Magyarságtudatukról pedig jobb nem beszélni.

Mindezen hiányosságok következtében nemzeti közösségünk szellemi kapacitása nem áll arányban a magyarság létszámával. A magyar iskolahálózat létrehozása a jövő szempontjából esszenciális fontosságú, ám addig is jelentősen növelni kell a magyarság felsőoktatásban való részvételi arányát.

A tudás fontosságát illetően ne feledjük Széchenyi István jövőre vonatkozó megállapítását:

"A tudományos emberek mennyisége a nemzet igazi hatalma."

(Széchenyi)

Más természetű gondjaink is vannak. A kommunizmusból öröklött iskolarendszer sem formájában, sem tartalmában nem felel meg a modern kor követelményeinek. A tananyagok nemcsak az a baj, hogy az életben semmi gyakorlati hasznát nem venni, hanem az iskola többnyire már elavult ismereteket sulykolt a diákok fejébe.

Tehetségképzés mindenütt teremnek, akik szorgalmuknak köszönhetően magas szellemi teljesítményre képesek. A nyugati világ, köztük a legmagasabb amerikai információk cégek, tele vannak kitűnően képzett magyarság szakemberekkel. A tehetséges, rátermett, kreatív emberek nem csak a megélhetési gondok miatt vándorolnak ki nagy számban, hanem azért, mert itt a jövőt jelentő tudástöreknek nincs értéke. Mi több: a pártállam átkos ideológiája öröksége miatt éppen a legtehetségesebb, legértékesebb emberek tűnöknek a legtöbb nehézségbe.

A HATALOMPOLITIKA

A múlt örökségeként erősen hierarchikus társadalomban élünk, ami nem kedvez sem a tudás megszerzésének, sem a tudás hasznosításának. Az anyagi gyarapodás és társadalmi érvényesülés nem a tudás és szakismeret függvénye, hanem a párttagság. A tehetséges embereknek jól jön ez, mert ravasz képzettséggel könnyen kiszoríthatják állásaikból a rátermetteket, tehetséges embereket, akiket idegen mindenféle feudális jellegű hátszándékot.

Nálunk még mindig a párt helyezi posztokra az embereket.

Sokan még ma sem tudják, hogy tulajdonképpen ez a társadalmi kontrasztképpen volt az, ami sirba vitte a kommunista rendszert, és hogy ma is ez a legfőbb akadály a rendszerváltásnak és a jövő felé való fordulásnak. A pártidiktatúrának nem csak az a tragikus, hogy a jövő emberei rossz politikai kompromisszumok áldozatai válnak, hanem az is, hogy maga a politika képezi a fejlődés legfőbb akadályát. Sajnos ez a szemlélet nem idegen a magyar kisebbségpolitikától sem: ugyanazt a káderpolitikát folytatják, mint a hatalmi pártok, ennél fogva a jövő építése helyett a múltat konzerválják nemzeti közösségünk életében.

ÚJ MEGOLDÁSOK KERESÉSE

Mivel a szellemi potenciálban egyébként is szűkölködő magyarságot a pártos kontrasztképpel nem lenne szerencsés még kilátástalanabb helyzetbe hozni, a Stratégiakutató és Fejlesztési Intézet egyik fontos feladata az, hogy új megoldásokat keressen és sugalljon ezen a téren. Új megoldások keresésére azért is nagy szükség van, mivel a kisebbségpolitika

"Az összes objektív nehézség mellett a kisebbségi lakosság állandó nyomásnak van kitéve, és – a megfogalmazás szerint – Szerbiával szemben ellenséges érzelműeknek tartják őket. A kisebbségek helyzetének állandó figyelemmel tartása elengedhetetlen, különösen az országban belüli mind kedvezőlenebb folyamatokra. (...) Szerbia és Jugoszlávia alkotmányos problémái és szavatozása a nemzeti kisebbségek védelmét. Ezeket a problémákat azonban operációanalízissal és konkrétizálással kell a jogszabályokban, miközben tekintettel kell lenni a legújabb szövegekre és egyezményekre, különösen az európai kisebbségvédelmi keretegyezményre."

Délvidéki Magyar Szellemi Műhely

A tóthfalusi Logos stratégia kutató és fejlesztési intézetet hozott létre

számos vonatkozásban téves felismerésen nyugozik. Az öletszerű, esetleges, rögtönzésekkel álló, koncepciótalan politizálás távlatot nyújtó stratégiai feltevést, amelyben az egyoldalú alkalmazkodás és elvtelen kompromisszumok helyett a kezdeményezésre tevődik át a hangsúly.

A támogatott és ösztönző lépések és az új politikai stratégia kidolgozása mellett figyelembe kell venni azt a körülményt, hogy a délvédelmi magyarság ez idő tájt nem mutat kellő fogékonyságot közösségi érdekei iránt, hátrányzik belőle az együttműködésre való hajlandóság, nincs hagyománya az önszerveződésnek és a merev hierarchiát nélkülöző közösségi munkának.

A GLOBALIZÁCIÓ KIHÍVÁSAI

A kommunista örökség mellett szembe kell nézni a világ globalizációs kihívásaival is. A globalizáció több területen is dezintegrálja a nyelvi-kulturális közösségeket, amelyeknek csupán az erős lokális hálózata társadalmak tudnak valamelyest ellenállni. A globalizálódó világban a közjó, a közérdek, az élet minősége háttérbe szorul az anyagi érdekességekkel szemben. A közérdelemmel ellentétben, amely a globalizálódástól várja a társadalmi felemelkedés lehetőségeit, a valóságban ezzel pontosan ellentétes folyamat megy végbe: a jövedelemelosztásban, a gazdasági és politikai hatalom elosztásában mind nagyobbá válnak a meglévő egyenlőtlenségek. A vagyon, a hatalom, a jólét mind kevesebb kézben összpontosul. A világban két párhuzamos, egymással ellentétes irányú folyamat zajlik. A lokális világ és a globális világ kölcsönhatási folyamatától függ a dolgok kimenetele. A globális folyamatokkal kapcsolatos történetek ezért lokális kontextusba kell helyezni. A tudás, információ a magunk javára kell hasznosítani: be kell ágyazni az etnikai közösség, régió, település meglévő szerkezetébe, ismeretanyagába, tudásszintjébe.

Ezzel egyidejűleg egy fordított előjelű feladatot is el kell látni. A lokális kontextusból származó problémákat, igényeket, érdekeket, tudást, tapasztalatot érhető formába kell önteni a globális világ számára, érhető formában és érhető nyelvezettel kell közölni érdekeinket a világgal. Ha a kívülről, a globális világból érkező tudást, információt nem képes egy közösség a maga javára fordítani, mondjuk olyképpen, hogy azok tanulságát, új ismeretkezesére inspirálják, új tudás, képességek kifejlesztésére szolgálnak, a lokális világ megkezd a fejlődésben, és passzív szenvedő alanya lesz a történeteknek. Ez fordítva is érvényes: a globális terjeszkedés is új jellemzőket vehet fel attól függően, hogy mekkora szerepet játszik benne a lokális tudás, a lokális érdek, a lokális akarat, a lokális identitás.

A globális folyamatok mögött is lokális érdekek, lokális törekvések, lokális tudás rejlik, egyik nagyobb sulykolt, a másik kisebb. Neünk azon kell lennünk, hogy sulykolt és szerepünk felértékelődjön, és lehetőségeinkhez mérten részt vegyünk a világfolyamat alakulásának egészében.

A világban végbemenő folyamatok semmiképpen sem hagyunk bennünket érintetlenül, a kérdés csupán az, hogy pusztán szenvedő alanyul leszünk-e a világrendeknek, vagy követjük az eseményeket, és magunk is részt veszünk az átalakulás folyamatában.

Ezek a folyamatok korántsem olyan követhetetlenek és elérhetetlenek. Gondoljunk csak a politikai rendszer összeomlására, a többpártrendszer kialakulására, a gazdasági átalakulásra, a politika és technológia szerepének megváltozására, vagy akár a világ hállóra.

A Stratégiakutató és Fejlesztési Intézet létrehozásának egyik célja az volt, hogy a világrendek közvetítése révén segítse a határon túli magyarság dilemmáinak a megoldását, és inspirálja a térséget a világfolyamatokba való bekapcsolódásra.

Ennek a szerepnek csak egy olyan korszerű új intézeti forma tud megfelelni, amely összhangban áll az újfajta versenytársakkal: a váratlan fejleményekre, s önmaga állandó megújításra képes új típusú cégek térhódításával.

AZ ÚJ TÍPUSÚ CÉGEK

A korszerű alapoktatás és színterrel szakmai oktatás mellett olyan cégek, vállalatok a jövő, amelyekben permanens továbbképzés folyik. Mivel a képzés mindinkább a világhálóra tevődik át, a távolabbi jövő minden bizonnyal a globális hálózattal szembe forduló egyéni önképzés.

A jövő a kis, akár egyéni cégekkel és bedolgozókkal szerveződő vállalatok, amelyek maguk is egy hálózati rendszer részei. A tevékenység jelentős része az intézmény falain kívülre

A rovat szerkesztője: Sebestyén Imre

Sorskérdéseink

rül, mások végzik el szolgáltatásként. A cégnek kizárólag arra kell koncentrálnia, ami miatt létrejött.

Nemcsak a kutatóintézetekre áll ez, de a gazdaságban is egyre inkább a tudás válik a legjelentősebb erőforrássá. Vonatkozik ez lokális közösségekre és az egyéni életstratégia kialakítására is.

A modern szervezetek kialakítása szempontjából a kisebbségek ma még

Az új típusú cégek legfőbb erőforrása a tudás.

Hagyományos vállalat
tárgyi tőke
hierarchikus rendszerű
egyszer elsajátított tudás
rutin, rend, stabilitás

irodai munka
vállalati keret
piac
hierarchia
technológiai kényszerpálya

Modern szervezet
szellemi tőke
önállóságra épít
folyamatos tanulás
kreativitás
problémafeltárás
távmunka
hálózat
kooperáció
egyenrangú viszonyok
rugalmas kérdésfelvetés,
problémamegoldás

orientációt veszített, alulinformált, kiszolgáltatott helyzetű csoportot képeznek. A jövő vonatkozásában nemcsak a kezdeményező, merész, távolatos jövőképeket és cselekvési alternatívákat kínáló társadalmi szervezetek hiányoznak, hanem azok a vállalatközi formák is, amelyek nélkül a határon túli magyarságnak arra nincs esélye, hogy a virtuális Európa részévé váljon.

A Stratégiakutató és Fejlesztési Intézet ebben a vonatkozásban is modellként kíván szolgálni, amennyiben létrehozásával egy nyitott hálózati rendszert kívánunk kialakítani, amelynek alapvető célkitűzésén kívül nincs merően rögzített tevékenységi köre és szervezeti kerete.

Az Intézet munkája programszerűen illeszkedik a társadalmi és politikai történésekhez, miközben az itt élő embereket kívánja szolgálni, azok testi, lelki, szellemi komplexitásában.

AZ INTÉZET MŰKÖDÉSI FORMÁJA

A kisebbégi Stratégiakutató és Fejlesztési Intézet együttműködési szövetségre kíván lépni önkormányzatokkal, állami szervekkel, iskolákkal, művelődési házakkal, egyházakkal, pártokkal, társadalmi szervezetekkel és magánszemélyekkel, konkrét feladatokkal kapcsolatban. Tehermentesítve magát minden olyan funkciótól és tevékenységtől, amit mások elvégezhetnek helyette, létrejöhet egy olyan új mozgató, szervező erő, amely integráló szerepet tud betölteni a jelenleg diffúz és szervezetlen társadalmi életben. Más szóval az Intézetet a kihelyezett vállalati funkciók élvé mentén kívánjuk működtetni, amellyel együtt létrejön a kihelyezett tevékenység modern hálózati rendszere.

Talán nem árt ismételten hangsúlyoznunk, hogy az intézmény nyitott rendszerű, amely a mindenkorai társadalmi, gazdasági politikai viszonyok függvényében fogalmazza meg aktuális feladatait, válogatja meg hozzá partnereit, s dönti el, hogy mikor, milyen gazdasági, etnikai, politikai, egészségügyi, családi stb. problémák megoldására kívánja aktivizálni a térségben fellelhető potenciális partnereket.

A stratégia kutatásról beszélünk, de a stratégia kifejezést felsejtelhetünk jövőképek kialakítására, rövidebb és hosszabb távú tervek, programok kidolgozására. A jövőképek és programalkotás szándéka egyaránt kiterjed a gazdaságstratégiára, kultúrastratégiára, egészségstratégiára, politikai stratégiára, régióstratégiára, attól függően, hogy az élet milyen kérdések megoldását helyezi előtérbe. Szellemi műhelyünk azonban legfőképpen a múltból örökölt gondolkodási stratégián kíván változtatni, amelytől nem csak az egyszerű emberek, de a vezető értelmiség is nehezen tud megszabadulni.

Hitünk szerint ezekkel a rendszerjellemzőkkel sikerült egy olyan műhelyt létrehozunk, amely alapvető szellemi integrációs, valamint a lokális közösségek és a globalizációs folyamatok közötti közvetítő szerepe mellett alkalmas az általános világrenddel és váratlan fejleményekkel egyaránt számoló jövőstratégia kidolgozására is.

A KORSZERŰ NEMZETTUDAT

Szellemi műhelyek létrehozására nagy szükség mutatkozik abból a megfontolásból is, hogy jelenleg nem csak a jövőképek, hanem az egymásrautaltság és egymástól való függés tudata is hiányzik az emberek fejéből, mint ahogyan hiányzik a közös nemzeti értékek tisztelése és az erkölcsi szolidaritás is. Pedig nem csak az egyén egzisztenciája, de az egészség mértéke is a közösséghez való viszony függvénye.

Minél egészségesebb egy ember, annál jobban, erősebben kötődik közösségéhez és vállalja annak feladatait. Ami fordítva is áll: minél sérültebb az egyén lelke, annál kevésbé érdekli, hogy mi történik körülötte, nem éri át sorstársai helyzetét, menekül a költőiségek s feladatok elől.

(Adler)

Miközben a lokális kötődés, kötődik a nemzeti identitás válik az új világ egyik meghatározó elemévé, nálunk széles tömegek nem képesek szabadulni a kommunizmus szellemi örökségétől: a róluk gondolt világ állapotát állam eszményétől, amelynek ellenében szívesen lemondtak közösségi érdekeikről. Ez a magyarázata annak, hogy az emberek a múltba fordulnak, visszasírják a " régi szép időköt", oda szeretnének visszatérni, ahova nem lehet.

Szemléletváltásra van szükség, e nélkül nincs reform, nincs előre lépés. A szemléletváltáshoz egyaránt hozzátartozik a lokális kötődés és a korszerű nemzettudat, amely alkalmassá teszi a népeket arra, hogy megfogalmazza közösségi érdekeiket és releváns társadalmi igényeiket.

A lokális konfliktusok globálisan nehezen kezelhetők

A korszerű nemzettudat szerepe más vonatkozásban is felértékelődött. Miközben a haditechnika mérhetetlen atomarzenált halmozott föl, a rakéták és elflogoragatható versenyere milliárdokat költenek a nagyhatalmak, a konfliktusok rendre lokális szinten válnak kezelhetetlenné.

A globalizálódó világban az etnikai, térségi, gazdasági, kulturális és politikai feszültségek helyi háborúkat robbantanak ki, amelyek fertőző vírusként terjednek át egyik helyről a másikra, globálisan nehezen kezelhetők, megelőzésükre meg éppenséggel nem volt példa az elmúlt évtizedben.

Lokális katasztrófák háborúk nélkül is bekövetkezhetnek, gondoljunk csak azokra a veszélyekre, amelyek az embert egyediségében és közösségében fenyegetik. Gondoljunk az életminőség romlására, a fiziológiai és pszichológiai állóképesség rosszabbodására, amelynek következtében több mint egy évtizeddel csökkent az átlagéletkor ebben a térségben, különösképpen a magyarok körében. Ezek a problémák végső soron a nemzeti identitásvarban gyökereznek: a társatlanság érzésével, a nemzeti kultúra értékesítésével, a kisebbégi komplexusokkal stb. állnak összefüggésben.

A magyar népesség létszámának csökkenése a legsúlyosabb gondjaink egyike

Vagy hadd utaljunk a demográfiai helyzetre. A magyar népesség csökkenés és az idegen népesség beáramlása a magyar népesség szálláshelyére a legsúlyosabb lokális gondjaink egyike. Az a körülmény, hogy még elképzelésünk sincs ennek a problémának a kezelésére, mindenél ékebben példázza, hová jut egy nemzeti közösség autentikus szellemi vezetőré-

"Egy nép csak akkor jelentős, ha vezetői értelmesek, a nép pedig erős és egészséges".

(Széchenyi)

teg nélkül. Ezt az űrt nehéz lesz bepótolni, a nyolcvanévi kisebbégi helyzet ugyanakkor a jövőre vonatkozóan hasznosítható tapasztalatszerzéssel járt, amely alapján az etnikai kérdés kezelését illetően sugallhatunk olyan térség-specifikus megoldásokat, amellyel talán elejét lehet venni a lokális háborúknak. A korszerű nemzettudat kidolgozása konstruktív szerepet játszhatsz a magyar és nem magyar közösségek kapcsolatának alakításában és ugyanakkor a magyar közösség helyzetének megszilárdításában. Egyelőre ettől még távol állunk.

A nemzeti önfeladás és a szervilis magatartás olyan mélyen rögzült az emberek tudatában, hogy még kisebbégi pártjaink sem képesek a magyarság releváns társadalmi érdekei mellett kiállni.

A folyamatos helyzetértékelés, hálózatképzés, intézményfejlesztés mellett a Stratégiakutató és Fejlesztési Intézet egyik fontos célkitűzése azoknak az elveknek a megfogalmazása és azoknak a stratégiai terveknek a kidolgozása, amelyek hozzájárulhatnak a politikai élet szereplőit a magyarság jövőjével kapcsolatos aktívabb és az eddigieknél hatékonyabb közéleti szerepvállaláshoz.

AZ INTÉZET TEVÉKENYSÉGE

A kor körülményeinek megfelelően a merev intézményszerkezet helyett egy rugalmas szerkezetű, hatékony intézményt kívánunk működtetni, amely serkentőleg kíván hatni a délvideki magyarság önszerveződésére.

Nevezetesen:

- a szellemi bezártság megszüntetésére,
- a politikai érdekképviselet eredményesebbé tételére,
- az önkormányzatok működésére,
- a civil szféra szerepvállalására,
- a nemzeti integrációs folyamatokra,
- a térség Európához való felzárkózási törekvéseire.

Céljai megvalósítása érdekében az Intézet előadásokat, vitafórumokat, kerekasztal-beszélgetéseket, szemináriumokat szervez, társadalomtudományi vizsgálatokat és közvélemény-kutásokat végez, oktatói és kiadói tevékenységek foglalkozik stb. Ezek mellett irodákat működtet különféle szolgáltatások végzésére: pályaválasztás, párválasztás, családi és nevelési tanácsadás, vállalkozásfejlesztés, segítségnyújtás pályázatok készítése, magánosítás, vagyon visszaszámaztatás ügyében stb.. Az Intézet külön gondot kíván fordítani a közösség lelki-egészségügyi gondozására: a hitélet ápolására, a nemzeti önismeret elmélyítésére, az ifjúság nevelésére, a család erősítésére, az interneti kapcsolatok megszilárdítására.

Az Intézet tevékenysége több síkon zajlik:

Képzés, oktatás, ismeretterjesztés
Tájékoztatás, kiadói tevékenység,
Társadalomtudományi vizsgálatok
Közvélemény-kutatás
Projektumok készítése
Társadalmi szolgáltatások

A határon túli magyarságot sújtó gazdasági, politikai, társadalmi problémák csak komplex szemlélettel és stratégiai programokon alapuló döntésekkel oldhatók meg. Rögtönzéssel, átfogó helyzetismeret és alternatív programok nélkül aligha lehet a súlyos gondokat orvosolni. Ezért nélkülözhetetlenül szükség van a közösségi stratégiai gondolkodás támogatására, a nemzeti szellem megerősítésére, a jövőre vonatkozó különböző cselekvési programok kidolgozására.

Hitünk szerint a Széchenyi István nevével viselő Stratégiakutató és Fejlesztési Intézet ennek a feladatnak eleget tud tenni.

Dr. HÓDI Sándor

A szerző pszichológus, szakíró